

Рейтинговий звіт NKLV 006-015 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	боргове зобов'язання Миколаївської міської ради
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Тип боргового зобов'язання:	відсоткові облігації на пред'явника
Обсяг випуску:	50 000 000,00 грн.
Відсоткова ставка:	14% річних
Термін обігу:	після реєстрації НКЦПФР звіту про результати розміщення облігацій та видачі свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій впродовж 5 років
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	27.09.2007 р.
Дата оновлення:	15.12.2015 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB+
Прогноз:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за I півріччя 2015 року, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана виконавчим комітетом Миколаївської міської ради, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	27.09.2007	24.04.2008 – 20.12.2012	21.06.2013	10.12.2013 – 25.06.2015	15.12.2015
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підвищення	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaBBB** характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «+» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання Миколаївської міської ради підтримується:

- збереженням достатнього рівня бюджетної забезпеченості міста;
- високим рівнем ліквідності бюджету за загальним та спеціальним фондами;
- помірним рівнем прямого боргового навантаження на бюджет міста.

Рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання Миколаївської міської ради обмежується:

- погіршенням окремих показників соціально-економічного розвитку внаслідок кризових явищ в економіці України;
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та житлового фонду міста, необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення за одночасного високого рівня заборгованості населення за житлово-комунальні послуги у розрахунку на одного мешканця.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Миколаєва протягом I півріччя 2015 року та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Миколаївської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста у 2011-2014 рр. та I півріччі 2015 року наведено у таблиці.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Миколаєва¹

Показник	2011	2012	2013	2014	I півр. 2015	Темп росту*, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	497,0	496,2	494,9	494,8	494,0	99,8
Середньомісячна заробітна плата, грн.	2 580,4	2 943,6	3 220,4	3 531,5	3 889,1	110,1
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	46,8	31,0	41,0	34,4	41,3	119,9
Обсяг реалізації промислової продукції у відпускних цінах, млн. грн.	11 208,6	12 176,8	11 744,3	12 061,1	8 465,6	150,4
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	110,4	172,0	201,8	159,5**	154,2	96,7
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	2 164,3	2 916,1	2 726,0	2 219,1	823,7	82,0
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	80,1	62,1	92,8	65,5	12,1	73,7
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	5 171,7	5 959,6	6 216,4	6 928,3	5 074,2	119,6

* темп росту показника за I півріччя 2015 року до відповідного періоду 2014 року або показника на 01.07.2015 р. до даних на 01.01.2015 р.

** уточнені дані

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Демографія, трудові ресурси та заробітна плата

У м. Миколаєві щороку спостерігається суттєве природне скорочення населення (зокрема, на 1,6 тис. осіб протягом I півріччя 2015 року). Станом на 01.07.2015 р. загальна кількість населення (за оцінкою) у місті становила 494 тис. осіб.

Під впливом поглиблення кризових явищ протягом I півріччя поточного року у місті продовжувався процес зменшення зайнятого населення в господарському комплексі міста. Так, середньооблікова чисельність штатних працівників (без урахування малого бізнесу), зайнятих у всіх сферах економічної діяльності, скоротилася до 115,7 тис. осіб, проти 118,9 тис. осіб за підсумками 2014 року.

¹ Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення певних показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Як і у попередні періоди, протягом I півріччя 2015 року у м. Миколаєві зберігалася тенденція до збільшення обсягів роздрібного товарообороту торгової мережі (з урахуванням ресторанного господарства). За підсумками I півріччя 2015 року обсяг роздрібного товарообороту підприємств і організацій м. Миколаєва збільшився у порівнянні з відповідним показником у I півріччі 2014 року на 19,6% і склав 5 074,2 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця є удвічі більшим, ніж у середньому по країні. Перевищення показників роздрібного товарообороту у м. Миколаєві над загальнодержавними показниками свідчить про вищі за середні по країні реальні доходи населення, у тому числі ті, що перебувають поза межами офіційної статистики, та високий рівень зайнятості населення.

Виробнича сфера та зовнішньоекономічна діяльність

Економічний потенціал Миколаєва характеризується багатогалузевою промисловістю, розгалуженою транспортною мережею та розвиненим портовим господарством. Крім того, місто має розвинену мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури.

Завдяки багатогалузевості промислового комплексу м. Миколаєва, наявності у місцевих підприємств ринків збуту в країнах Азії та Європейського Союзу, підприємствами міста за січень-червень 2015 року реалізовано промислової продукції (у грошовому вимірі) на 50,4% більше, ніж у I півріччі 2014 року (8 465,6 млн. грн., проти 5 629,4 млн. грн. за відповідний період 2014 року). Крім того, можна зробити припущення, що на зростання обсягу реалізованої продукції вплинуло й підвищення цін в результаті інфляційних процесів в країні. У розрахунку на одного мешканця м. Миколаєва промислової продукції реалізовано на 17 136,8 грн. або 103,4% аналогічного значення по Україні.

Перше півріччя 2015 року, як і минулий рік, для розвитку зовнішньоекономічної діяльності був досить складним, оскільки зовнішня торгівля розвивалася в умовах несприятливого зовнішнього середовища, для якого було характерним погіршення цінової кон'юнктури на основні товари українського експорту, та розвитку рецесійних процесів в основних зовнішньоторговельних країнах-партнерах. Ще одним негативним проявом у зовнішньоекономічній діяльності внаслідок нестабільності політичної ситуації можна вважати фактор нестабільності курсу гривні, який скорочує обсяги імпорту і призводить до підвищення ціни імпортованих товарів.

Так, за січень-червень 2015 року експорт миколаївських товарів скоротився на 19,9% (до 624,6 млн. дол. США), імпорт – на 11,6% (до 199,2 млн. дол. США). Відповідно, зовнішньоторговельний оборот у м. Миколаєві зменшився на 18% відносно аналогічного показника I півріччя 2014 року і станом на 01.07.2015 р. становив 823,7 млн. дол. США, а у розрахунку на 1 мешканця Миколаєва – 1 667,5 дол. США (для порівняння – 2 033,6 дол. США станом на 01.07.2014 р.) або 199,4% до показника по Україні. Як і у попередні періоди, у структурі зовнішньоторговельного товарообороту домінує експортна складова, що має наслідком збереження позитивного сальдо зовнішньої торгівлі товарами та збереження прийнятного коефіцієнту покриття імпорту експортом.

Структура зовнішньої торгівлі міста зумовлена спеціалізацією його економіки. У структурі експорту переважала продукція рослинного походження (44,6% загального обсягу), хімічної промисловості (36,8%), а також машинобудування (10,7%); в імпорті – мінеральні продукти (47%), продукція машинобудування (15,5%), транспортні засоби (9,6%); продукція хімічної промисловості та пов'язаних з нею галузей (9,2%).

Негативна динаміка зовнішньої торгівлі з країнами СНД змусила переорієнтуватися на інші країни, а особливо – посилити економічні зв'язки з країнами Азії (крім країн СНД) та ЄС. У I півріччі 2015 року вони займали провідне місце серед основних економічних партнерів Миколаєва (43% обсягу зовнішньоторговельного товарообороту).

Обсяг зовнішньоторговельного обороту послугами підприємств і організацій м. Миколаєва у I півріччі 2015 року склав 251 млн. дол. США (у т. ч. експорт послуг – 239,6 млн. дол. США). Причому, внаслідок більш прискорених темпів скорочення імпорту послуг над темпами скорочення експорту, сальдо зовнішньої торгівлі послугами зберігало позитивне значення, а коефіцієнт покриття імпорту експортом у порівнянні з I півріччям 2014 року збільшився більше ніж удвічі. У структурі експорту послуг домінують транспортні послуги та послуги з переробки матеріальних ресурсів, у структурі імпорту – послуги, пов'язані з подорожами, з торгівлею та посередницькі послуги.

Транспорт

Транспорт є однією з найважливіших галузей господарства. Місто Миколаїв має всі види наземного, водного і повітряного транспорту та добре розвинену інфраструктуру транспортних комунікацій. Перевезення пасажирів, вантажів, багажу та пошти, надання інших транспортних послуг, здійснюється залізницею, портами, автомобільними, авіаційними та дорожніми підприємствами.

Перше місце за обігом перевезень вантажів і пасажирів серед усіх наявних видів сполучень міста займає автомобільний транспорт. Так, пасажирські автоперевезення протягом I півріччя 2015 року склали 35,8 млн. осіб або 80,8% обсягу перевезень відповідного періоду попереднього року, вантажоперевезення – 1,4 тис. т вантажів, що дорівнювало 97,9% від обсягу I півріччя 2014 року. Зросла роль електричного громадського транспорту (тролейбусного та трамвайного), яким з початку року було перевезено 23,9 млн. пасажирів або 114,8% перевезень I півріччя 2014 року.

Забезпеченість автомобільними шляхами та їх технічний стан, зношеність рухомого складу не повною мірою відповідають потребам економіки міста та населення. Тому щороку з бюджету виділяються кошти на розбудову й модернізацію дорожньо-транспортної інфраструктури міста, утримання доріг тощо.

Місто має широкі можливості для прийому, переробки, доставки вантажів, організації транзитних перевезень. На причалах торговельних портів та інших підприємств міста протягом січня-червня 2015 року оброблено 14,3 млн. т вантажів, що на 7,2% більше ніж у відповідний період минулого року. Серед оброблених вантажів, як і раніше, переважали експортні (69,1% загального обсягу).

Інвестиційна та будівельна діяльність

Постійні курсові коливання на валютному ринку країни негативно вплинули на зовнішньоекономічну діяльність у м. Миколаєві, а саме: протягом I півріччя 2015 року скоротився обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) нерезидентів до місцевої економіки. Найбільші втрати вартості інвестованого капіталу відбулися через курсову різницю обсягом 13,2 млн. дол. США. Таким чином, станом на 1 липня 2015 року обсяг акціонерного капіталу нерезидентів становив 154,2 млн. дол. США, проти 159,5 млн. дол. США станом на 01.01.2015 р. У розрахунку на одного мешканця м. Миколаєва прямі іноземні інвестиції склали 312,1 дол. США, що на 688,6 дол. США менше, ніж по Україні (1 000,7 дол. США). Найбільш привабливими галузями економіки для іноземних інвесторів залишаються складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту, ринок нерухомості та переробна промисловість, у які в I півріччі 2015 року було інвестовано понад 90% обсягу залученого іноземного капіталу.

У I півріччі 2015 року було зафіксовано суттєве скорочення обсягів введення в експлуатацію житлових площ через законодавчу неврегульованість, дефіцит фінансових ресурсів у будівельних компаній, що спричинено переважно низькою платоспроможністю населення на тлі девальвації гривні, а також проблем у банківській системі. Так, за рахунок усіх джерел фінансування протягом I півріччя 2015 року на території міста прийнято в експлуатацію 12,1 тис. кв. м житла, що склало 73,7% до фактичного показника I півріччя 2014 року. При цьому показник введеного в експлуатацію житла у розрахунку на 1 000 осіб населення більше ніж утричі поступався середньому значенню по країні.

Слід зазначити, що в місті продовжується реалізація заходів регіональних програм щодо забезпечення населення доступним житлом.

Житлово-комунальне господарство міста

Житлово-комунальному господарству м. Миколаєва, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє особливу увагу інвестиційним програмам та програмам розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими інституціями.

Як відомо, заборгованість є ключовою проблемою у сфері надання житлово-комунальних послуг будь-якого міста і м. Миколаїв не є винятком. Незважаючи на складну суспільно-політичну ситуацію в країні, мешканці Миколаєва продовжують регулярно сплачувати рахунки за надані житлово-комунальні послуги, що призвело до скорочення комунальної заборгованості. Проте у розрахунку на 1 мешканця м. Миколаєва заборгованість на початок липня 2015 року перебувала все ще на високому рівні (269,4 грн., з якої 207,7 грн. – прострочена).

Земельні ресурси, комунальне майно та комунальні підприємства

Миколаївська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. Загалом, за результатами I півріччя 2015 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становить 11,9%, що на 0,8 в. п. менше у порівнянні з аналогічним періодом 2014 року.

Обсяги надходжень від оренди землі та майна, які перебувають у розпорядженні територіальної громади м. Миколаєва, збільшились. Значною мірою цьому сприяє робота міської ради у напрямі покращення управління наявним майном та введення в дію з 01.01.2015 р. коефіцієнта індексації до нормативної грошової оцінки земельних ділянок. Сукупний обсяг надходжень плати за оренду цілісних майнових комплексів та орендної плати за землю у I півріччі 2015 року склав 61,7 млн. грн., що формує понад 12% доходної частини загального фонду без урахування трансфертів.

У I півріччі 2015 року одним з важливих джерел наповнення спеціального фонду бюджету міста були надходження від операцій з приватизації майна, що перебуває у комунальній власності. Такі надходження за підсумками січня-червня поточного року сформували близько 90% бюджету розвитку (1,8 млн. грн. або 71,2% до надходжень I півріччя 2014 року), кошти якого спрямовувались на будівництво, модернізацію та реконструкцію приміщень житлового та нежитлового фонду. Втім, надходження від реалізації земельних ділянок були незначними (68,7 тис. грн. або 3,3% по відношенню до аналогічного періоду 2014 року).

Бюджет міста

За підсумками I півріччя 2015 року бюджет м. Миколаєва мав позитивне значення операційного балансу за загальним та спеціальним фондами (206,4 млн. грн. та 7,0 млн. грн.). При цьому, на відміну від динаміки операційних надходжень I півріччя 2014 року, за загальним фондом спостерігався суттєвий приріст операційних надходжень, тоді як за спеціальним фондом – скорочення. Це відбулось внаслідок внесення змін у IV кварталі 2014 року до Податкового та Бюджетного кодексів України. Так, з 1 січня 2015 року відбулось розширення джерел доходів загального фонду за рахунок акцизного податку, податку на нежитлову нерухомість, транспортного податку. Крім того, окремі джерела доходів спеціального фонду перейшли до складу доходів загального фонду, тим самим збільшив обсяги останнього, а саме: єдиний податок, податок на житлову нерухомість та екологічний податок.

У I півріччі 2015 року Миколаївська міська рада не проводила операцій з тимчасовими бюджетними коштами, а відсутність прямих боргових зобов'язань та витрат на їх обслуговування зумовило позитивне значення фінансового балансу.

Суттєве випередження темпів зростання капітальних видатків над темпами зростання капітальних надходжень, що характерно для бюджету міста, та є типовим для

більшості місцевих бюджетів України, спричинило негативне сальдо капітального балансу, яке за результатами I півріччя 2015 року дорівнювало (-)61,3 млн. грн. Водночас позитивне сальдо поточного балансу не повністю покрило негативне сальдо капітального балансу, у зв'язку з чим баланс після капітальних видатків за спеціальним фондом у звітному періоді було виконано з дефіцитом у обсязі 54,4 млн. грн. Основним джерелом фінансування при цьому виступали кошти, що передавались із загального фонду.

Загалом бюджет міста за підсумками I півріччя 2015 року виконано з профіцитом обсягом 148,7 млн. грн., у тому числі профіцит за загальним фондом становив 202,6 млн. грн.

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Миколаєва представлено у форматі бюджетного балансу.

Бюджет міста Миколаєва з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, тис. грн.

Показник	2013			2014			I півр. 2015		
	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього
Операційні надходження	1 385 851,9	150 857,5	1 536 709,4	1 537 292,6	296 578,8	1 833 871,4	1 100 249,2	30 715,5	1 130 964,7
Операційні видатки	1 419 433,2	50 866,1	1 470 299,3	1 512 299,2	177 489,3	1 689 788,4	893 805,2	23 710,5	917 515,7
Операційний баланс	-33 581,3	99 991,5	66 410,2	24 993,4	119 089,5	144 082,9	206 444,0	7 005,0	213 449,0
Фінансовий дохід	3,3	29,1	32,4	0,0	26,7	26,7	0,0	47,8	47,8
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	3,3	29,1	32,4	0,0	26,7	26,7	0,0	47,8	47,8
Поточний баланс	-33 578,0	100 020,5	66 442,5	24 993,4	119 116,2	144 109,6	206 444,0	7 052,8	213 496,8
Капітальні надходження	63,4	38 032,2	38 095,6	83,1	18 903,8	18 986,9	95,0	1 849,6	1 944,7
Капітальні видатки	0,0	95 005,0	95 005,0	0,0	74 088,3	74 088,3	0,0	63 259,0	63 259,0
Капітальний баланс	63,4	-56 972,8	-56 909,4	83,1	-55 184,5	-55 101,4	95,0	-61 409,4	-61 314,3
Баланс після капітальних видатків	-33 514,6	43 047,8	9 533,1	25 076,5	63 931,7	89 008,2	206 539,0	-54 356,6	152 182,4
Кредитування*	1 320,2	-349,3	970,9	8 593,3	-588,7	8 004,5	3 895,3	-385,5	3 509,8
Профіцит/дефіцит	-34 834,8	43 397,1	8 562,3	16 483,3	64 520,4	81 003,7	202 643,7	-53 971,1	148 672,6
Фінансування	34 834,8	-43 397,1	-8 562,3	-16 483,3	-64 520,4	-81 003,7	-202 643,7	53 971,1	-148 672,6
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)

Джерело: Департамент фінансів Миколаївської міської ради

На відміну від попередніх бюджетних періодів, бюджет міста Миколаєва у I півріччі 2015 року не залучав короткострокові безвідсоткові позички з єдиного казначейського рахунку. Середньострокові позички з єдиного казначейського рахунку в I півріччі 2015 року також не залучались. Однак, за бюджетом міста зберігається заборгованість за залученими протягом 2012-2013 рр. середньостроковими позичками у сумі 81,6 млн. грн.

Виконання бюджету з профіцитом позитивно вплинуло на ліквідність бюджету. Так, у січні-червні 2015 року показники ліквідності бюджету за загальним та спеціальним фондами перебували на високому рівні (20,6% та 224,2% відповідно).

Виконання доходної частини бюджету міста

Затверджений на 2015 рік обсяг надходжень до бюджету м. Николаєва без урахування трансфертів у порівнянні з виконаним обсягом у 2014 році зменшився на 6,5% та склав 911,4 млн. грн. Зменшення запланованих надходжень зумовлено введенням з 01.01.2015 р. в дію змін до Бюджетного кодексу України, відповідно до яких: зменшено відсоток відрахувань податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів з 75% до 60%, скасовано збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, скасовано збір за першу реєстрацію транспортного засобу. Крім цього, зменшено перелік джерел доходів спеціального фонду місцевих бюджетів шляхом зарахування єдиного податку, екологічного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, до доходів загального фонду.

Загалом протягом січня-червня 2015 року до бюджету міста надійшло доходів без урахування трансфертів обсягом 533,8 млн. грн., що перевищило показники попереднього року на 17,3%. Виконання уточненого річного плану за доходами бюджету міста без урахування трансфертів у I півріччі 2015 року становило 58,6% (у т. ч. за загальним фондом – 57%, за спеціальним фондом – 101,9%). Збільшення доходної частини бюджету Николаєва без урахування трансфертів позитивно вплинуло на бюджетну забезпеченість міста. Так, індикатор бюджетної забезпеченості міста перебуває на прийнятному рівні (1 080,5 грн. у розрахунку на 1 мешканця), що на 17,3% перевищує значення за аналогічний період минулого року, проте є нижчим (на 14,3%) за середнє значення по країні (1 260,3 грн.).

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста Николаєва у I півріччі 2015 року були типовими для більшості місцевих бюджетів України. Найвагомими джерелами формування доходів бюджету міста були податкові надходження та офіційні трансферти, які відповідно до змін у Бюджетному кодексі у повному обсязі (100%) надійшли до загального фонду.

До загального фонду бюджету міста Николаєва у I півріччі 2015 року надійшло доходів без урахування трансфертів обсягом 501,1 млн. грн. (на 32,3% більше ніж протягом січня-червня 2014 року). Основним джерелом доходної бази залишаються надходження податку на доходи фізичних осіб, які становлять 288,2 млн. грн. або 57,5% доходів загального фонду бюджету без урахування трансфертів. Річний план за податком на доходи фізичних осіб було виконано на рівні 53,8%.

Далі за обсягами джерел формування доходів загального фонду виділялися місцеві податки й збори, а серед них: єдиний податок (62,4 млн. грн. або 73,6% від запланованого обсягу на 2015 рік) та плата за землю (80,6 млн. грн. або 55,5% річного плану), а також нововведений внутрішній податок на товари та послуги, а саме: акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів (47 млн. грн. або 51% запланованого на 2015 рік обсягу).

Доходи спеціального фонду без урахування трансфертів у січні-червні 2015 року скоротились більше ніж удвічі у порівнянні з аналогічним періодом минулого року до 32,6 млн. грн. станом на 01.07.2015 р. (зокрема, обсяг бюджету розвитку зменшився на 53,5 млн. грн. і на звітну дату складав 2 млн. грн.), що відбулось, переважно, за рахунок зарахування до доходів загального фонду єдиного податку, екологічного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

Затверджений на 2015 рік з урахуванням змін план за надходженнями офіційних трансфертів з державного бюджету було встановлено на рівні 1 277,2 млн. грн. або 145,4% до фактично виконаних трансфертів за 2014 рік. За січень-червень поточного року місто Миколаїв отримало коштів з державного бюджету у вигляді субвенцій на суму 599,2 млн. грн. (зокрема, освітня субвенція – 160,5 млн. грн., медична субвенція – 162,9 млн. грн.). Рівень виконання запланованого показника на 2015 рік за підсумками I півріччя 2015 року становив 46,9% (у т. ч. за освітньою субвенцією – 54,9%, за медичною субвенцією – 50%), на що вплинула повільна динаміка перерахування до бюджету окремих соціально спрямованих субвенцій (зокрема, субвенцій на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг).

Виконання видаткової частини бюджету міста

За результатами звітного періоду з бюджету міста здійснено видатків (без урахування трансфертів та пільгового молодіжного іпотечного кредитування) обсягом 959 млн. грн. У порівнянні з I півріччям 2014 року видаткова частина бюджету міста Миколаєва протягом січня-червня 2015 року зросла на 20,2% чому, зокрема, сприяв перегляд мінімальних соціальних стандартів у державі та перегляд вартості окремих комунальних послуг. У структурі видаткової частини бюджету міста за функціональною класифікацією основна сума бюджетних асигнувань і надалі припадає на галузі бюджетної сфери та соціального захисту.

Протягом I півріччя 2015 року у м. Миколаєві спостерігався невисокий рівень виконання видаткової частини бюджету. Затверджений на 2015 рік з урахуванням змін план за видатками бюджету міста (без урахування трансфертів та пільгового молодіжного іпотечного кредитування) за 6 місяців 2015 року було виконано на 41%, у тому числі план за видатками загального фонду – на 45,8%, план за видатками спеціального фонду – на 20%. Обсяг кредиторської заборгованості як за загальним, так і за спеціальним фондами був незначним.

Складовою частиною витрат бюджету міста з початку 2015 року є кошти, що передаються до державного бюджету або реверсна дотація. При цьому у I півріччі 2015 року фінансування зазначеної статті було забезпечено у відповідності до бюджетних призначень (50% затвердженого плану на 2015 рік або 9,2 млн. грн.).

Видатки міського бюджету у звітному періоді фінансувалися у межах надходження доходів. У першу чергу проводилося фінансування видатків на захищені та першочергові статті (85,2% загального обсягу поточних видатків за підсумками I півріччя 2015 року), в тому числі: на оплату праці працівників бюджетних установ, нарахувань на заробітну плату, оплату за енергоносії, продукти харчування, медикаменти та перев'язувальні матеріали, трансферти населенню та місцевим

бюджетам. Водночас слід зазначити, що обсяг капітальних видатків, які здійснювались з бюджету м. Миколаєва, суттєво збільшився, а їх частка у загальному обсязі витрат складала 6,4%. За рахунок вказаних коштів у м. Миколаєві в I півріччі 2015 року виконувались роботи, пов'язані із будівництвом, реконструкцією та ремонтом адміністративних об'єктів.

Боргові зобов'язання міста

Сума прямого боргу Миколаївської міської ради станом на 01.07.2015 р. дорівнювала 81,6 млн. грн. та складалася із непогашених залишків за середньостроковими позичками з єдиного казначейського рахунку. Пряме боргове навантаження бюджету² станом на 01.07.2015 р. становило 9%, що є помірним показником.

Консолідований борг міста Миколаєва станом на 01.07.2015 р. складав близько 448,3 млн. грн. і включав, окрім прямого боргу (81,6 млн. грн.), прострочену кредиторську заборгованість бюджетних організацій (3,6 млн. грн.) та непогашений залишок за кредитними коштами, залученими комунальним підприємством міста (близько 363,0 млн. грн. в екв.). Хоча графіки погашення за кредитними угодами основних сум боргу та виплати відсотків за ними розподілені у часі, консолідоване боргове навантаження бюджету м. Миколаєва вважається високим: співвідношення обсягу консолідованого боргу до затвердженого на 2015 рік з урахуванням змін обсягу доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становило 49,2%.

Перспективи залучення коштів у майбутньому

За інформацією Миколаївської міської ради, здійснення чергового залучення позикових коштів до бюджету розвитку шляхом випуску облігацій обсягом 50 млн. грн. у II півріччі 2015 року не планується.

---

² співвідношення обсягу прямого боргу до уточненого річного плану доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг боргового зобов'язання Миколаївської міської ради підтверджено на рівні **uaBBB+**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

О. В. Шубіна

Старший фінансовий аналітик

О. П. Пугачова

Додатки

Динаміка агрегованих бюджетних показників м. Миколаєва у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2011	2012	2013	2014	I півр. 2015
Податкові надходження	664 401,7	782 229,5	836 061,9	907 153,2	485 263,4
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	59 520,2	68 037,3	53 718,5	61 746,5	46 505,9
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	492 111,3	736 386,4	646 929,0	864 971,6	599 195,4
Операційні надходження всього	1 216 033,2	1 586 653,2	1 536 709,4	1 833 871,4	1 130 964,7
Поточні видатки	768 252,5	911 796,3	946 517,7	1 013 379,3	600 667,3
Субсидії та поточні трансферти	422 413,2	538 270,5	523 781,5	676 409,1	316 848,4
Операційні видатки всього	1 190 665,8	1 450 066,8	1 470 299,3	1 689 788,4	917 515,7
Операційний баланс	25 367,4	136 586,4	66 410,2	144 082,9	213 449,0
Фінансовий дохід	29,7	723,3	32,4	26,7	47,8
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	29,7	723,3	32,4	26,7	47,8
Поточний баланс	25 397,1	137 309,6	66 442,5	144 109,6	213 496,8
Капітальні надходження	29 752,5	13 620,6	24 364,5	5 624,6	1 944,7
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	6,3	17 174,8	13 731,1	13 362,3	0,0
Капітальні надходження всього	29 758,8	30 795,4	38 095,6	18 986,9	1 944,7
Капітальні видатки	47 192,8	134 914,5	66 030,2	66 325,3	50 051,5
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	1 222,0	7 782,5	28 974,8	7 762,9	13 207,5
Капітальні видатки всього	48 414,8	142 697,0	95 005,0	74 088,3	63 259,0
Капітальний баланс	-18 656,0	-111 901,5	-56 909,4	-55 101,4	-61 314,3
Баланс після капітальних видатків	6 741,1	25 408,1	9 533,1	89 008,2	152 182,4
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	2 219,8	2 604,2	970,9	8 004,5	3 509,8
Профіцит/дефіцит	4 521,2	22 803,9	8 562,3	81 003,7	148 672,6
Фінансування	-4 521,2	-22 803,9	-8 562,3	-81 003,7	-148 672,6
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів Миколаївської міської ради

Динаміка основних джерел фінансування бюджету м. Миколаєва, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2011	2012	2013	2014	I півр. 2015
Профіцит/дефіцит	4 521,2	22 803,9	8 562,3	81 003,7	148 672,6
Фінансування	-4 521,2	-22 803,9	-8 562,3	-81 003,7	-148 672,6
Зміни залишків	-4 521,3	-64 251,9	-74 030,4	-52 334,8	-149 631,5
• залишок на початок року	33 808,3	38 329,6	102 581,3	176 611,7	228 946,5
• залишок на кінець року	38 329,6	102 581,5	176 611,7	228 946,5	378 577,9
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	41 687,3	65 480,3	-25 521,3	0,0
• залучення	153 123,0	487 544,4	202 883,5	0,0	0,0
• погашення	-153 123,0	-445 857,1	-137 403,2	-25 521,3	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• повернення (пред'явлення)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• розміщення (придбання)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	0,0	-239,2	-12,2	-3 147,6	958,9
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів Миколаївської міської ради